

HẢI PHƯƠNG

HOÀI KHANH

MỘT ĐỜI NGHE GIÓ THỜI HOÀI

*rồi em lại ra đi như đã đến
dòng sông kia cứ vẫn chảy xa mù
ta ngồi lại bên cầu thương dĩ vãng
nghe giữa hồn cây cỏ mọc hoang vu*

Con sông Cà Ty nơi giáp cửa biển và rừng ở trên nguồn cao trôi trong ký ức xanh làm nên bố cục lục bát Hoài Khanh thứ âm điệu trầm buồn không ngớt. Không ngớt:

Bao nhiêu con nước xa nguồn
Thì con sông đó cũng buồn thế thôi.

Hơn nữa, thơ chàng, lục bát của chàng là “Một trời thơ buồn bã vô cùng” (1)

Thôi ngày xưa đã hoang vu
Một thân thể mọc rễ từ sơ sinh.

Hơn nữa, thơ lục bát của chàng là một trời thơ chiêm bao lênh láng đêm qua đêm kia hay đêm nào nữa ngàn đêm trên đời vú mộng tinh thể mọc nhánh ra hoa.

Đêm kia ta mộng hoang đàng
Thấy đời vú mộng em tràn trề hoa.

Đánh hơi được chút gì còn che giấu nơi tính thể “thấy đời vú mộng em tràn trề hoa” để thấy Dâng Rừng “một trời thơ buồn bã vô cùng” để thấy buổi ra đi buổi ra về buổi ra khỏi nơi hang ổ là lúc “chỉ còn trong cõi lạc loài nhớ nhau.”

Không có bước chân êm ái trên cát biển quê nhà nơi con còng mở dấu nguyên ngôn sóng vỗ về phía dặm trường miền viễn mà chỉ mở phôi ra thành thang bày biện ra vôi vàng một chút gì lóng lánh “hương sắc mong manh.”

Bởi vì nó “phôi phôi” cho nên nó rất “mong manh rất Hoài Khanh” còn ở lại nơi “Quê Hương Giữa Đỉnh Cao và Hố Thẳm.”

Đánh hơi được chút gì còn che giấu nơi tính thể thấy đời vú mộng chiêm bao là “những điều quý nói với ma những điều bướm nói với chim những điều gió nói với sương những điều biển nói với sóng nghe ra chết chìm nghe ra đậm niêm yêu thương nghe ra cội nguồn mệnh mông” hé mở trong mắt em một thiên thu chưa về một thiên thu chưa có nhưng là một thiên thu vời vợi đợi mong:

Một lần ta thấy thiên thu
Ẩn trong màu mắt mịt mù của em.

Đánh hơi được chút gì còn che giấu nơi tính thể của khoảnh khắc giây phút lá phục sinh thổi gió vào núi xanh không khí bị xé rách thứ khí hậu ẩm lạnh mà xôn xao từ chỗ thiên thai vỡ òa mặt trời trong mắt em để nghe:

một đời nghe gió thổi hoài
nghe mưa rụng mãi nghe dài dậm xa.

Và để nghe trong sâu thẳm của ký ức của hoài niệm của lãng quên em ái một quê nhà chưa có và cũng để thấy để nhìn để chiêm nghiệm “sắc màu phiêu hốt giọng cười ra ma.” Cũng chỉ bởi vì một lý do hay cũng không lý do nào xui khiến để:

Như em tuyệt đỉnh cung buồn
Vì chưng nhan sắc dậy bừng chiêm bao!

Ông Lương Minh Đức (2) chủ trương tuyển tập Mây Thu, giới thiệu Tiếng Thơ Miền Trung, phát hành năm 1958, thì Hoài Khanh xuất hiện trên thi đàn như một tác giả “rất ấn tượng.” Nhưng phải đợi gần 5 năm sau thi phẩm thứ hai, sau Dâng Rừng 1957, mới được phát hành. Thân Phận, thơ, 1962.

Cũng từ dạo đó cho đến bây giờ mỗi lần được về thành phố quê nhà của tác giả Thân Phận tôi lại thèm ngâm câu lục bát của chàng:

Về Phan Thiết thèm ngâm câu lục bát
Hoài Khanh. Từ Thế Mộng, Thế Viên ơi
Con sông ấy có chở theo “Thân Phận”
Sao thuở “Dâng Rừng” đôi vú mộng ra hoa.

Cũng chính bắt đầu từ năm đó, năm 1962, tác phẩm Thân Phận đã chọn lựa thân phận của Hoài Khanh. Cho chàng cái thân phận mà chàng đã chịu và cũng xác định được vị trí chỗ đứng của chàng trong giòng văn học miền Nam.

Cái vũ trụ ngoại giới cời lên cảm trạng nội tâm cào cào lóe ra từ cái nhìn cuộc đời mà thân phận trao cho chàng. Chàng không có quyền chọn lựa thân phận. Thân phận chọn lựa chàng. Ngay chính “Thân Phận” là tác phẩm của chàng cũng vậy nó vận vào, vận mãi vào đời sống chàng. Hay chính thân phận trao cho chàng cuộc đời. Cuộc đời chàng sinh ra lú mầm trên nách cây tươi nõn bên bờ sông Cà Ty và giữa hai triền núi Cú và Tà Dôn. Và còn nữa. Và gió núi. Thứ khí hậu nam Trường Sơn nóng ẩm và mưa rừng. Và còn nữa. Và gió biển mang hơi muối mặn thổi hoài thổi hoài không ngớt cái âm điệu ẩm buồn con sóng vỗ. Vỗ hoài thổi hoài một đời nghe sao thân phận réo gọi dâng rừng đi tám hướng mười phương đi mãi

Tôi lớn lên ven bờ sông Cà Ty
Vớ giữa hai triền núi Cú và Tà Dôn
Lưu luyến nhìn biển cả gọi hồn đi tám hướng (3)

Cái cảm trạng đó được thấy từ được bao phủ được rực sáng lên với thân phận chàng đẹp lóng lánh cái “phong vận kỳ oan ngã tự cư” (4)

Cha tôi một nơi mẹ tôi một nơi và sủng nể làm chúng tôi ôm nhau khóc hoài giữa cánh đồng mà vài tấm tranh không sao che nổi cơn gió bắc cũng như tôi lớn lên sau này không sao che nổi buồn đau đón trên gương mặt rầu rĩ của tôi... (5)

Vị đắng của bất hạnh, hay nói khác hơn là cuộc đời, là của “*Quê hương giữa đỉnh cao và hố thẳm,*” đã trao cho chàng đã trang điểm cho chàng cái khuôn mặt sáng trưng của thân phận lưu đày. Nguyễn Đình Tuyển viết tiếp “*Giữa xã hội hôm nay Hoài Khanh là hiện thân của kẻ bị lưu đày*” (6)

Khuôn mặt thân phận của chàng lại rục rờ hơn lên để đón nhận “chính từ cõi thế gian này” nơi cư trú giữa cánh đồng gió bắc mùa đông này vòng hoa tặng giữa trùng ngộ mai sau.

Có từ tính thể gãy hao
Là cơn trùng phục mai sau vĩnh tồn.

Cơn trùng phục mai sau vĩnh tồn là cơn gì? Phải chăng đó là tâm thức lãng mạn của kẻ lưu đày trên chính quê hương của chàng. Một mai sau vĩnh tồn đã dụ dỗ chàng đã khuyến khích chàng sống lây lất và nhiều khi bày biện cho chàng một dạ tiệc nhân sinh cũng không ra gì chỉ là thứ dự phóng bèo bọt từ một tâm thức quá yêu thương cuộc đời này mà thôi. Ngoài ra chỉ có mỗi dạ tiệc ăn gió nghe gió là mãi mãi Hoài Khanh.

Một đời nghe gió thổi hoài

năm 2006

Hải Phương

Ghi chú:

* Những câu, chữ viết nghiêng là thơ là chữ của Hoài Khanh.

Thơ ông mộng mơ. Nhưng ngôn ngữ ông dùng không mộng mị. Chữ nghĩa rất sang trọng.

Advertisement

(1) Nguyễn Đình Tuyển. Những Nhà Thơ Hôm Nay (Saigon – Đại Nam) trang 112.

(2) Lương Minh Đức. Tuyển tập Mây Thu. Saigon 1958

(3) Nguyễn Đình Tuyển. Sđd. Trang 111

(4) Nguyễn Du. Đọc Tiểu Thanh Ký. Câu 6.

(5) Nguyễn Đình Tuyển. Sđd. Trang 111

(6) Nguyễn Đình Tuyển. Sđd. Trang 112